

Lappalaisperhe.

(Tehnyt kirj. Tyko Hagman)

Lisbeth Bergh.

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

UNIV. BIBLIOTH.
* 1910 *
HELSINGFORS

Ollaan kaukana Ruijassa, pohjois-Norjassa. Siellä kohoavat tuimat tunturit taivasta kohden. Ja pitkät, soikeat valtameren lahdet leikkautuvat syvälle mannermaahan. Ne on vuonoja. No, niillä mailla asustavat kesäisin Ruijan lappalaiset laaksossa. Ovat muuttaneet tänne talvisilta tuntureiltaan. Ovat tarvinneet uutta laidunta elukoilleen. Ne on poroja. Ja nämä kauniit, pitkäsarviset porot käyvät nyt laitumella tunturien laidoilla. Se on kaikki sangen somaa. Ja päivä paistaa myötäänsä. Ja kymmenkunta perhettä on yhdessä kylässä. Ja he asuvat teltoissa. Tutustukaamme lappalaisperheeseen.

Onka on miehen nimi ja vaimon Inkeri. Ja heillä on neljä lasta: Laila, Aslak, Saimi ja Tutta, joista Aslak on poika. Tutta on pienin, ei kuuttakaan kuukautta. Hän makaa

päivät pitkät kummallisessa, poronahkaisessa kehossa, jossa ei ole jalaksia, ei ollenkaan. Vaan se vaappuu ilmassa ja on nauhoista kiinni missä milloinkin. Ja lähtiessään kylään paiskaa äiti koko kehdon selkäänsä pienoisine päivineen. Ja Tutta on siinä sittenkin hyvä olla. Ja silloin tavallisesti kolmivuotias Saimi kepsuttaa heidän edellään.

Laila käy yhdeksättä ja on jo ymmärtävä tyttö. Hän on myöskin hyvin toimekas tyttö.

Kutoo kilpaa äitinsä kanssa punaisista, keltaisista ja sinisistä langoista oikein koreita nauhoja, joita herrasväkikin ostelee. Ja heillä on oikein ikäänkuin kangaspuut, nimittäin joutilas telttarunko. Mutta Inkeri-äidillä on piippu ham paissa, kuten tavallisesti muulloinkin.

Heillä on myöskin kaksi koiraa. Ja niiden nimet
tulossa teltalle, niin silloinkos heti nämä

on Hau ja Vou. Ja kun vain joku on
otukset juoksemaan vastaan haukkuen täyttä

kurkkua! Ja joka kerta kun koirat ilmoittavat haukunnallaan, että joku on tulossa, niin silloin
myös tuossa paikassa pari pikkuista päätä pistää ulos teltan oven raoista udellen ympärilleen.

Täällä tulee vanha Katri mummo heitä katsomaan. Mummo asuu kappaleen matkaa telttä-kylästä

maankuopassa. Eikä siellä ole niinkään paha olla. Ja lapset käyvät toisinaan häntä siellä katsomassa. Nyt oli mummo varmaankin paluumatkalla kauppamiehen luota. Oli kai ollut ostoksilla. Hänellä on näet säkki selässä. Ja säkissä on arvatenkin perunoita. Tai kenties on siinä jauhoja, joista valmistetaan jauhopuuroa.

Teltan sisässä ei ole huonekaluja tuskin nimeksikään. Ei ainoatakaan tuolia, ei pöytää, ei sänkyä. Pikkuinen kirstu tai vakka heillä on. Siinä säilytetään lukon takana kalliimmat

kapineet, raamattukin. Keskeillä telttää on pahanpäiväinen tulisija kivistä. Siihen ripustetaan pata, jossa ruuat keitetään. Ja kahvia juodaan hyvin vahvasti. Istutaan siinä tulisijan ympärillä, Inkerin kallistaessa mustaa pannuansa ja isän poltellessa. Ja Saimikin, tuo pikkuinen piimäsuu, yrittelee sytyttämään pientä savipiippua.

Inkeri-äiti tarvitsee tietysti vettä moneen kertaan päivässä. Mitään ämpäriä heillä ei ole saatikka sitten saavia, jolla vettä noudettaisiin. Ei, vaan siihenkin tarpeeseen käytetään pataa. Laila ja Aslak ottavat padan ja patikoivat läheiselle purolle. Siinä peilailevat he kenties ensiksi hetken aikaa kasvojaan kirkkaassa vedessä. Mutta sitten panevat he padan vettä kätteensä ja patikoivat takaisin teltalle kantaen padan-sangasta kuormaa välisään.

Näin kesän aikaan on heillä tavallisesti myöskin vuohi eli kili. Ja tämä kili lypsetään. Kiulua ei kuitenkaan ole, mitäs vielä! Senkin virkaa toimittaa pata. Ja Inkeri-äidin lypsäessä näyttelee Saimi kilille pientä koiran-penikkaa, jonka Vou vasta on saanut. Kili katselee sitä uteliaasti. Sillä aikaa istuu isä teltan vierustalla, valmistellen virsuja tuohesta tai kaikellaista pikku-kalua poron sarvista.

Kun kesäpäivä on ihanimmillaan, istuu Inkeri-äiti teltan alkopuolelle neulomaan. Hän neuloo vaatteita poron-nahasta ja milloin mistäkin. Ja sillä aikaa ovat Aslak ja Laila piilosilla.

Toinen juoksee ulos ovesta, minne juosseekin. Toinen kämpä ulos teltan alta toisaalle. Ja Vou lakkii vellin jäännöksiä padasta. Ja välistä on äiti suutarinakin. Neuloo kenkiä poron-nahasta, neuloo niitä myytäväksikin.

Tulee höyrylaiva vuonoon ja siinä matkailijoita koko joukko, vieraita muualta maailmasta. Silloin syntyy elämää ja liikettä lappalais kylissä. Oikein markkinat syntyvät. Matkailijat ostelevat melkein mitä hyvänsä, joita Onkat ja Inkerit ja heidän lapsensa ovat valmistelleet.

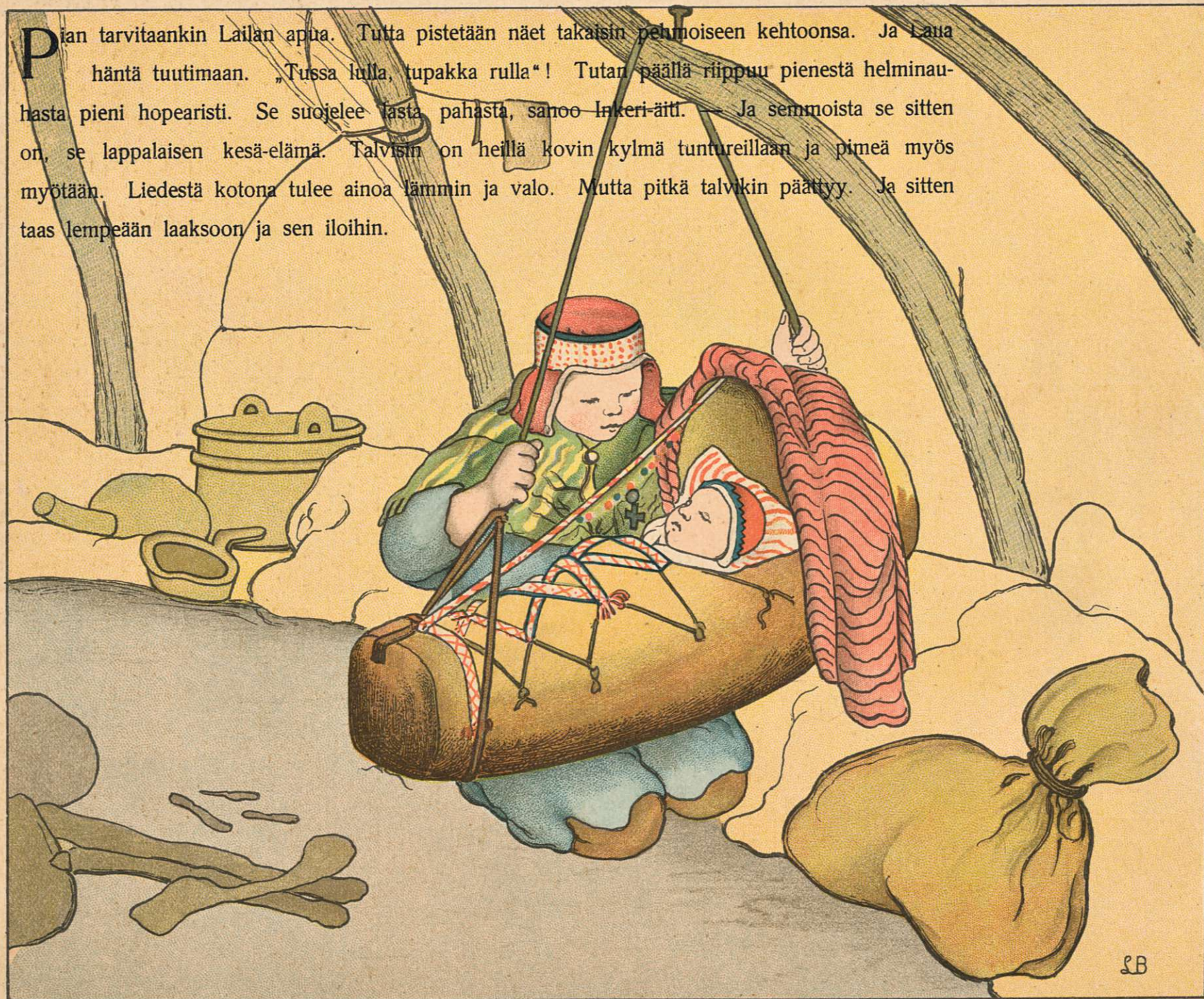
Ostavat koreita nauhoja, ostavat kenkiä, puulusikoita, poron-sarvia ja kaikellaista pikku-kalua. Ja porot tahtovat he nähdä myös. Siksipä ajetaan pitkä-sarvet tuntureilta laaksoon ja suljetaan suureen aitaukseen täksi aikaa. Mutta matkailijain mentyä lasketaan ne jälleen laitumilleen. ^{EB} 10

Pikku Tutta on kylvetettävä. Hän siis pannaan kylpy-ammeeseen. Ei, hui hai, hyvät ystävät. Semmoisesta eivät lappalaiset ole kuulleet puhuttavankaan. Tutta pannaan, kun pannaan, kin, pataan, tuohon mustaan pataan. Mutta merkillistä vain, niin tulee hän siinä yhtä puhtaaksi ja virkeäksi kuin sinä ja minä saunassa.

Ja Saimi istuu padan vieressä auttamassa äitiään pienen palleroisen pesossa. Ja pieni palleroinen pitää kylvystä kovasti. Ja Laila kurkistelee teltan-ovesta ja kysyy, eikö hänenkin apuaan tarvittaisi.

Pian tarvitaankin Lailan apua. Tutta pistetään näet takaisin pehmeeseen kehtoonsa. Ja Laua häntä tuutimaan. „Tussa lulla, tupakka rulla“! Tutun päällä riippuu pienestä helminauhasta pieni hopearisti. Se suojelee lasta pahasta, sanoo Iskeri-äiti. — Ja semmoista se sitten on, se lappalaisen kesä-elämä. Talvisin on heillä kovin kylmä tuntureillaan ja pimeä myös myötään. Liedestä kotona tulee ainoa lämmin ja valo. Mutta pitkä talvikin päättyy. Ja sitten taas lempeään laaksoon ja sen iloihin.

Swom. last. King. 2.

